

Sygn. akt IV CZ 157/12

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa W. G. i in.,
przeciwko Agencji Mienia Wojskowego w Warszawie i Skarbowi Państwa -
Prezydentowi Miasta G.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 czerwca 2013 r.,
zażalenia pozwanej Agencji Mienia Wojskowego w Warszawie
na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie trzecim
wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 grudnia 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem zawartym w pkt III wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 8 grudnia 2011 r. nie obciążono powodów kosztami procesu za drugą instancję. W ocenie tego Sądu za zasadnością zastosowania art. 102 k.p.c. przemawiał zarówno stan majątkowy powodów będący podstawą do zwolnienia ich od kosztów sądowych, jak również ich subiektywne przekonanie o słuszności roszczenia w okolicznościach tej sprawy.

Pozwana Agencja zaskarżyła zażaleniem powyższe postanowienie i wniosła o jego zmianę poprzez obciążenie powodów kosztami zastępstwa procesowego pozwanej, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Żaląca twierdzi, że powodowie są bez wątpienia stroną przegraną, a nadto wywodzi, że ani zła sytuacja materialna powodów nie została wykazana, ani też nie zostały wykazane przyczyny ich subiektywnego przekonania o słuszności roszczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążać kosztami strony przegrywającej. Przywołany przepis, realizujący zasadę słuszności, stanowi wyjątek od ogólnej reguły obciążania stron kosztami procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi, na jego żądanie, wszystkie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.) (tzw. zasada odpowiedzialności za wynik procesu).

Hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania „wypadków szczególnie uzasadnionych”, co należy podkreślić, pozostawia sądowi swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu (por. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, niepubl., postanowienia 11 lutego 2010 r., sygn. akt I CZ 111/09, niepubl.). Ze względu jednak na fakt, że przepis art. 102 k.p.c. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 98 § 1 k.p.c. w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się,

iż obowiązkiem sądu drugiej instancji jest wskazanie w uzasadnieniu rozstrzygnięcia, w przedmiocie nieobciążenia strony kosztami procesu, okoliczności mających w jego ocenie stanowić „wypadek szczególnie uzasadniony” w rozumieniu art. 102 k.p.c. (por. postanowienie SN z dnia 10 grudnia 2009 r., III CZ 47/09, niepubl.). Brak bowiem przywołania w uzasadnieniu orzeczenia okoliczności stanowiących, w ocenie Sądu drugiej instancji, podstawę do nieobciążania strony kosztami postępowania (art. 102 k.p.c.) uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie kontroli takiego postanowienia w oparciu o przepis art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c., a tym samym stanowi naruszenie dyspozycji art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny, odstępując na podstawie art. 102 k.p.c. od obciążania powodów kosztami procesu, przywołał w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 grudnia 2011 roku okoliczności mające w jego ocenie przemawiać za zasadnością przyjętego rozstrzygnięcia, czyniąc tym samym zadość wskazanemu powyżej wymogowi postanowienia rozstrzygającego w tym przedmiocie.

Nie ma również podstaw, wbrew stanowisku żalącej, do zakwestionowania przez Sąd Najwyższy merytorycznej zasadności wydanego przez Sąd drugiej instancji rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Przytoczona bowiem w zażaleniu argumentacja, negująca m.in. ustalenia Sądu Apelacyjnego w przedmiocie sytuacji majątkowej powodów, nie została wsparta dowodami mającymi przemawiać za jej zasadnością i w istocie stanowi jedynie polemikę żalącej z motywami przywołanymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 grudnia 2011 roku w odniesieniu do rozstrzygnięcia o kosztach procesu, niewystarczającą do uznania za zasadny podniesionego w zażaleniu zarzutu naruszenia art. 102 k.p.c.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ k.p.c. postanowił jak w sentencji.